

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพของบิดา
3. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพของมารดา
4. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดามารดา
5. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับรายได้ของบิดามารดา
6. เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ ที่สังกัดกองการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสุ่มจากเขตการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแต่ละเขตการศึกษาใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาลประจำ

จังหวัด โรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอ และโรงเรียนราษฎร์ ประเภทละอย่างน้อย 1 โรงเรียน ให้กระจายตามแผนการเรียนและเพศของนักเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 1,730 คน แบ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 902 คน เป็นชาย 490 คน และหญิง 412 คน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 828 คน เป็นชาย และ หญิง จำนวนละ 414 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
2. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของนักเรียน
3. แบบสอบถามความสนใจในอาชีพ และ เหตุผลในการเลือกอาชีพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสามชุดมาแยกออกเป็น 2 ชุดใหญ่ ๆ ตามลำดับการศึกษาของนักเรียน แล้วดำเนินการดังนี้

1. แต่ละชุดนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ตามอาชีพที่นักเรียนสนใจ เป็นอันดับ 1 2 และ 3
 - 1.1 เพศชายและหญิง
 - 1.2 อาชีพของบิดา
 - 1.3 อาชีพของมารดา
 - 1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 - 1.5 ระดับรายได้ของบิดามารดา
 - 1.6 ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
2. หาค่าร้อยละของความถี่ตามตัวแปรในข้อ 1

4. สรุปผลการวิจัย

1. ในความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่าทั้งนักเรียนชายและหญิงต่างมีความสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด แต่จำนวนคนที่สนใจในหมวดอาชีพนี้ลดน้อยลงตามลำดับการเลือก และนักเรียนหญิงจะมีความสนใจในหมวดอาชีพนี้มากกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายสนใจหมวดอาชีพการบริการ หมวดอาชีพการคมนาคม การผลิต และการช่าง รองลงมาจากหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงสนใจรองลงมาคือ หมวดอาชีพเสมียนและพนักงาน หมวดอาชีพการค้า ตามลำดับ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ หมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพการกลีกรวม ตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้ สนใจในหมวดอาชีพเดียวกับนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในความสนใจอาชีพอันดับ 2 และ 3 นั้น นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจในหมวดอาชีพเหมือนความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของเขา เช่นเดียวกันกับนักเรียนชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เหมือนความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของเขา สำหรับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจในอาชีพอันดับ 2 เหมือนความสนใจในอาชีพอันดับ 1 แต่ในความสนใจอาชีพอันดับ 3 นั้น สนใจหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ หมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพ เสมียนและพนักงานตามลำดับ สำหรับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจในหมวดอาชีพเหมือนกัน ความสนใจในอาชีพ อันดับ 1 และ 2 แต่ความสนใจในอาชีพอันดับ 3 นั้น เรียงตามลำดับ คือ หมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ หมวดอาชีพเสมียนและพนักงาน หมวดอาชีพการบริการ

เมื่อพิจารณาอาชีพในความสนใจอาชีพอันดับ 1 ที่มีความถี่สูงสุด 5 อาชีพ ผลปรากฏว่านักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจในอาชีพ ทหารมากที่สุด รองลงมา คือ ช่างเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ตำรวจ ช่างซ่อมเครื่องจักรยานยนต์ และช่างไฟฟ้า ตามลำดับ สำหรับนักเรียนหญิงระดับการศึกษาเดียวกันนี้ สนใจอาชีพพยาบาล มากที่สุด รองลงมาคือ แพทย์ นักธุรกิจ ครู-อาจารย์ และพนักงานธนาคาร ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพทหารมากที่สุด รองลง

มาคือ ตำรวจ ครู-อาจารย์ นักบิน และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตามลำดับ นักเรียนหญิงในระดับการศึกษาสนใจในอาชีพพยาบาล มากที่สุด รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ พนักงานธนาคาร ค้าขาย ดำเนินการเอง และนักธุรกิจ ตามลำดับ

2. การสำรวจความสนใจในอาชีพอันดับ 1 2 และ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพของบิดา

ผลปรากฏว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีบิดาประกอบอาชีพในหมวดอาชีพใดก็ตาม นักเรียนต่างสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด ทั้ง 3 อันดับการเลือกแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจในอาชีพที่บิดาประกอบอยู่ แต่สำหรับหมวดอาชีพที่นักเรียนสนใจรองลงมาในการเลือกอาชีพที่สนใจอันดับ 1 นั้น พบว่านักเรียนได้ให้ความสนใจในอาชีพเดียวกับบิดาบางหมวดอาชีพ กล่าวคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดาประกอบอาชีพเสมียน และพนักงาน สนใจหมวดอาชีพเดียวกับบิดา รองลงมาจากหมวดวิชาชีพ วิชาการ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่บิดาประกอบอาชีพหมวดอาชีพการค้า ได้ให้ความสนใจหมวดอาชีพการค้า รองลงมาจากหมวดอาชีพ วิชาชีพ วิชาการ เช่นเดียวกัน

ในความสนใจอาชีพอันดับ 2 และ 3 ของนักเรียนทั้งสองระดับการศึกษา มีแนวโน้มไปในทางเดียวกันกับความสนใจในอาชีพอันดับ 1 และยังพบอีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่บิดาประกอบอาชีพใดก็ตาม สนใจในหมวดอาชีพการบริการรองลงมาจากหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ

เมื่อพิจารณาอาชีพที่นักเรียนชายและหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ส่วนใหญ่สนใจอาชีพไม่เหมือนอาชีพของบิดา และอาชีพที่นักเรียนสนใจนั้นเป็นอาชีพเชิงวิชาการ และใช้เวลาในการศึกษาในระดับสูงกว่าอาชีพของบิดา

3. การสำรวจความสนใจในอาชีพอันดับ 1 2 และ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพของมารดา

ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองระดับชั้นการศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพใดก็ตามสนใจ

ในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากกว่าหมวดอาชีพอื่น ๆ ทั้ง 3 อันดับของความสนใจในอาชีพ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่สนใจอาชีพไม่ค่อย เหมือนกับอาชีพของมารดา ยกเว้นนักเรียนที่มีมารดา ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการ และหมวดอาชีพการค้า เท่านั้นที่สนใจอาชีพเหมือนอาชีพของมารดา และมีความถี่ค่อนข้างสูง

4. การสำรวจความสนใจในอาชีพอันดับ 1 2 และ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดามารดา

ผลปรากฏว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีบิดามารดา มีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ ต่างมีความสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากกว่าหมวดอาชีพอื่น ๆ ทั้ง 3 อันดับของความสนใจในอาชีพ ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่ จะมีระดับต่ำมากที่สุด รองลงมาคือระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ 5 อาชีพ ที่นักเรียน สนใจมาก ในความสนใจอาชีพที่เลือกเป็นอันดับ 1 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีบิดามารดา มีระดับ การศึกษาต่ำ ส่วนใหญ่ สนใจอาชีพ ทหาร ตำรวจ พยาบาล และครู-อาจารย์

5. การสำรวจความสนใจในอาชีพอันดับ 1 2 และ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับรายได้ของบิดามารดา

ผลปรากฏว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดา มีระดับรายได้ สูง กลาง และ ต่ำ มีความสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ หมวดอาชีพ การการค้า หมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพการคมนาคม การผลิต และ การช่าง ตามลำดับ ทั้ง 3 อันดับการเลือก ส่วนความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีบิดามารดา มีระดับรายได้สูง สนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ หมวดอาชีพการบริการ หมวดอาชีพการบริหาร และการจัดการ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี บิดามารดา มีระดับรายได้ปานกลางและต่ำนั้น สนใจหมวดอาชีพเรียงลงมาเหมือนกัน ยกเว้น จากหมวดอาชีพการบริหาร และการจัดการเป็นหมวดอาชีพการค้าและหมวดอาชีพการกิจกรรม แทน สำหรับความสนใจในอาชีพอันดับ 2 นั้นพบว่า นักเรียนในระดับการศึกษานี้ ที่มีบิดามารดา มีระดับรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ มีความสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือหมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพเสมียนและพนักงานตามลำดับ ส่วนความสนใจ ในอาชีพอันดับ 3 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดา มีระดับรายได้สูง ปาน-

กลาง และ ต่ำ ต่างสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ หมวดอาชีพการค้า และหมวดอาชีพ การบริการ ตามลำดับ

6. การสำรวจความสนใจในอาชีพอันดับ 1 2 และ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับสัมฤทธิผลทางการเรียน

ผลปรากฏว่า ในความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนสูงและปานกลาง สนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ หมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพเสมียนและพนักงาน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ มีระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนต่ำ สนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ หมวดอาชีพการบริการ และหมวดอาชีพการคมนาคม การผลิต และการช่าง ตามลำดับ สำหรับ ความสนใจในอาชีพอันดับ 2 และ 3 ของนักเรียนกลุ่มนี้ ที่มีระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนสูง ปานกลาง หรือต่ำ ต่างสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ หมวดอาชีพการบริการ หมวดอาชีพ การคมนาคม การผลิต และการช่าง และหมวดอาชีพการค้า ตามลำดับ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนใดก็ตามต่างสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ หมวดอาชีพการบริการ หมวดอาชีพเสมียนและพนักงาน ตาม ลำดับ ทั้ง 3 อันดับของความสนใจในอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะบางประการที่จะ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะ ทำการวิจัย เกี่ยวกับความสนใจในอาชีพต่อไป

ด้านการวิจัย

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล ที่มี ระดับรายได้ของบิดามารดา อยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าจะได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียน โรงเรียนเอกชนแล้วก็ตาม แต่ผลระดับรายได้ของบิดามารดาของนักเรียนก็ยังคงมีระดับรายได้ ต่ำเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการคัดเลือกระดับรายได้ ของบิดามารดาของ นักเรียนก่อนแล้วค่อยสุ่มกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้สัดส่วนระดับรายได้ของบิดามารดา

ใกล้เคียงกันอย่างเด่นชัด

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ของนักเรียนควรมีทุกประเภทอาชีพ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. อาชีพที่นักเรียนสนใจมากเป็นอาชีพในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ ทั้ง 3 อันดับ การเลือก และเมื่อจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ผลก็ยังคงเหมือนเดิม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็น เพราะว่า อาชีพที่ปรากฏในแบบสอบถามเป็นอาชีพในหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการมากเกินไป และอาจเป็นเพราะว่า การแบ่งอาชีพตามเกณฑ์ที่ศึกษานี้มีอาชีพต่าง ๆ ในหมวดอาชีพนี้ค่อนข้างมาก ควรมีการจัดกลุ่มอาชีพในหมวดอาชีพนี้ใหม่ เพื่อให้การแบ่งอาชีพอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพของงานและลักษณะงานที่ทำมากขึ้น

ด้านการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนยังคงมีค่านิยมอย่างมากในการทำงานในหน่วยงานของรัฐบาล อาชีพที่นักเรียนสนใจ เป็นส่วนใหญ่ยังคงเป็นหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ นักเรียนให้ความสนใจการประกอบอาชีพส่วนตัวน้อยมาก ซึ่งเมื่อมองดูสภาพการจ้างงาน หรือการรับบรรจุ แต่งตั้งข้าราชการของหน่วยงานรัฐบาล ในปัจจุบันและอนาคตแล้วจะเห็นชัดว่ามีการจ้างงานน้อย ชัดแย้งกันกับความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้อาจมองได้ว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างรู้จักอาชีพที่นิยมโดยทั่วไปโดยพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่แปลกใหม่ น้อยมาก หรืออาชีพที่ตนเองสามารถประกอบการเอง ซึ่งหมายถึงการบริการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนยังไม่ทั่วถึง และเป็นโรงเรียนต่างจังหวัดด้วยแล้ว ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพไม่เอื้ออำนวยต่อนักเรียนมากนัก ดังนั้นครูแนะแนวควรจัดบริการแนะแนวด้านอาชีพให้มากกว่านี้ เพื่อให้นักเรียนรู้จัก และได้สัมผัสกับงานอาชีพอื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถนำมาประกอบการด้วยตนเอง อาจจะจัดวิทยากรมาจากแขนงอาชีพต่าง ๆ นอกเหนือจากอาชีพที่นักเรียนรู้จักมาแล้ว ควรกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักโลกอาชีพ และตัวเขาเองให้มากขึ้นกว่าเดิม อาจจะโดยการจัดกลุ่มให้นักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองรู้จักตนเองและเรียนรู้โลกอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน และอื่น ๆ เป็นต้น

2. การให้บริการการศึกษาและอาชีพ ครูแนะแนวควรเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญและ

คุณค่าของอาชีพอิสระให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาและประกอบอาชีพเหล่านี้ โดยไม่ต้องพึ่งพาอาชีพราชการ หรือรับจ้างบุคคลอื่น

3. จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงสนใจในอาชีพทหาร ตำรวจ แพทย์ วิศวกร พยาบาล ครู-อาจารย์ นักธุรกิจ และเมื่อพิจารณาข้อมูลย้อนหลัง พบว่า แม้เวลาจะผ่านไปจนถึง 20 ปี แต่นักเรียนก็ยังคงสนใจในอาชีพเหล่านี้อยู่ และโดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีระดับความเข้าใจถูกต้อง เกี่ยวกับลักษณะงานที่ตนเองสนใจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น อาจแสดงให้เห็นว่า บริการแนะแนวของโรงเรียน โดยเฉพาะการให้บริการสนเทศ ในด้านโลกอาชีพ ยังคงเหมือนเดิม ไม่ได้พัฒนาไปมากนัก ดังนั้นบริการแนะแนวในโรงเรียนน่าจะมีการปรับปรุงหรือมีเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโลกอาชีพ ด้านความต้องการของตลาดแรงงาน คุณสมบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ และกระตุ้นให้นักเรียนได้ทดลองทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อที่นักเรียนจะได้มีสนใจในอาชีพอื่น ๆ ที่ทันสมัย และมีความก้าวหน้าเหมาะสมกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต ต่อไป

คุรุณวิทย์วิทยาคาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย